

Prof. zw. dr Edward Lubicz-Niezabitowski (1875-1946)

Rektor Uniwersytetu Poznańskiego w latach 1928-1929

Urodził się 30 maja 1875 roku w Bugaju koło Miłosławia.

W latach 1894-1900 studiował na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego.

W latach 1895-1905 pracował nad uporządkowaniem zbiorów Muzeum Komisji Fizjograficznej Akademii Umiejętności.

Podczas studiów, w latach 1896-1898, był demonstratorem w Zakładzie Anatomii Porównawczej i Histologii UJ u prof. Henryka Hoyera.

W roku akademickim 1899-1900 odbył praktykę lekarską na oddziale chorób wewnętrznych Szpitala św. Łazarza w Krakowie.

18 lipca 1900 roku uzyskał stopień doktora wszechnauk lekarskich na podstawie pracy dotyczącej fauny owadów na zwłokach ludzkich.

W latach 1899-1902 studiował dodatkowo nauki przyrodnicze na Wydziale Filozoficznym UJ.

W latach 1900-1905 był asystentem w Katedrze Botaniki i należącym do niej Ogrodzie Botanicznym UJ. W 1903 roku zdał przed Komisją Egzaminacyjną dla nauczycieli szkół średnich egzamin uprawniający do pracy pedagogicznej. W latach 1904-1905 pracował jako zastępca nauczyciela w Gimnazjum św. Jacka w Krakowie. Od 1 września 1905 roku do wybuchu I wojny światowej był najpierw nauczycielem rzeczywistym, a od 20 października 1908 profesorem gimnazjum w Nowym Targu. Urządził tam gabinet przyrodniczy, bibliotekę, pracownię naukową i gabinet lekarski, w którym bezpłatnie udzielał pomocy medycznej ubogiej młodzieży góralskiej.

Po odkryciach w latach 1907-1908 w Staruni szczątków mamuta i nosorożca włochatego zajęli się opracowywaniem tych znalezisk. W latach 1910-1911 Komitet Stypendialny Fundacji W. Osławskiego przy Akademii Umiejętności przyznał mu stypendium na wyjazd za granicę w celach naukowych. Pracował w stacjach zoologicznych w Trieście, Villefranche-sur-Mer oraz w Neapolu.

W październiku 1911 roku powrócił do pracy w gimnazjum w Nowym Targu.

W czasie I wojny światowej zorganizował w mieście szpital Czerwonego Krzyża, którym kierował do 20 listopada 1914. Resztę wojny spędził w Marburgu, gdzie pełnił funkcję kierownika austriackiego garnizonowego Rezerwowego Szpitala nr 3. W maju 1918 roku powrócił do Nowego Targu, został dyrektorem gimnazjum i rozpoczął jego odbudowę.

W latach 1920-1921 prowadził wykłady z biologii na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego. 22 lutego 1921 został mianowany profesorem nadzwyczajnym, a 13 października profesorem zwyczajnym UJ.

1 kwietnia 1921 roku objął Katedrę Anatomii i Histologii Zwierząt Domowych na Wydziale Rolniczo-Leśnym Uniwersytetu Poznańskiego. W latach 1921-1922 pełnił funkcję dziekana tego wydziału.

23 listopada 1922 objął Katedrę i Zakład Biologii Ogólnej Wydziału Lekarskiego UP, którą kierował do wybuchu II wojny światowej. W latach 1923-1939 był kierownikiem zorganizowanego przez siebie Oddziału Przyrodniczego Muzeum Wielkopolskiego.

W latach 1923-1924 i 1925-1927 pełnił funkcję prodziekana Wydziału Lekarskiego, a w latach 1924-1925 dziekana.

W roku akademickim 1928-1929 był rektorem Uniwersytetu Poznańskiego. W latach 1929-1931 zajmował stanowisko prorektora.

Okres II wojny światowej spędził w Warszawie. Od 6 września do grudnia 1939 roku pracował jako lekarz w Szpitalu Ujazdowskim. Później zajął się porządkowaniem biblioteki szpitalnej. Od 1 września 1942 do 30 października 1943 roku uczył higieny i anatomii zwierząt w tajnej Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Po wojnie na krótko powrócił do Poznania, ale nie podjął już pracy na Uniwersytecie ze względu na zły stan zdrowia.

Opublikował prawie 150 prac. Do jego szerokich zainteresowań naukowych należały entomologia, teriologia, osteologia, paleontologia, zoogeografia ziem polskich, ochrona przyrody, a w szczególności anatomia ssaków kopalnych, faunistyka i taksonomia błonkoskrzydłych. Poza tym był muzeologiem i lekarzem społecznikiem.

Współpracował z Komisją Fizjograficzną Akademii Umiejętności w Krakowie (od 1901). Był członkiem zwyczajnym Komisji Matematyczno-Przyrodniczej (od 1921) i Komisji Lekarskiej (od 1924) PTPN, Państwowej Rady Ochrony Przyrody i Komitetu Ochrony Przyrody w Poznaniu (od 1925), członkiem Zarządu Muzeum im. Dzieduszyckich, Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika oraz członkiem korespondentem PAU (od 1945).

8 sierpnia 1910 roku został odznaczony przez cesarza Złotym Krzyżem Zasługi z Koroną za pracę humanitarną.

Zmarł 5 listopada 1946 roku w Poznaniu. Pochowano go na cmentarzu św. Jana Vianneya.

Na podstawie: Andrzej Dzięczkowski, *Edward Lubicz-Niezabitowski*, w: *Poczet rektorów Almae Matris Posnaniensis*, red. Tomasz Schramm, Poznań 2016; *Wielkopolski słownik biograficzny*, Warszawa-Poznań 1981; *Polski słownik biograficzny*, Wrocław-Warszawa-Kraków 1978; Anita Magowska, *Niespokojne życie Edwarda Lubicz-Niezabitowskiego*, „Kronika Miasta Poznania”, 2001, nr 1